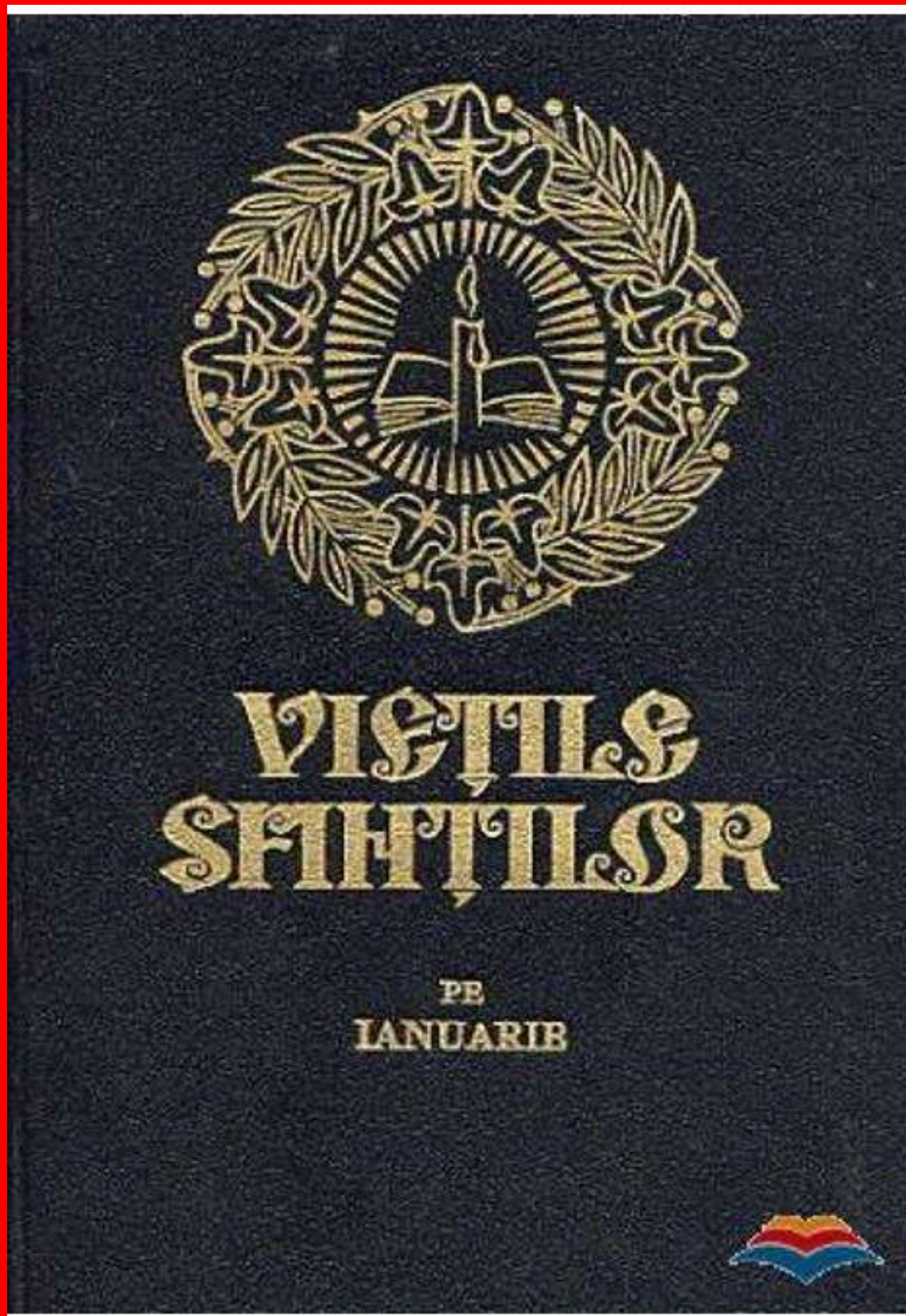

TEZĂUR LITURGIC
21 IANUARIE/13 AUGUST

**VIATA
SF.CUVIOS
MAXIM
MĂRTURISITORUL**

VIETILE SFINȚILOR-01
ROMAN,2001

Viața Cuviosului Părintelui nostru Maxim Mărturisitorul

(21 ianuarie)

Pe Cuviosul Maxim cel mare cu numele și cu viața, l-a odrăslit cetatea cea mare a Constantinopolului, născut din părinți de neam mare și dreptcredincioși; și l-au crescut în învățătura cărții din destul, pentru că toată filosofia și teologia a străbătut desăvârșit; apoi a fost bărbat prea înțelept și slăvit și întru palate împărătești cinstit. Pentru că împăratul Heraclie (610-641) văzînd înțelepciunea și viața lui cea bună, l-a cinstit pe el cu rînduială de asincrit (boier), chiar nevrînd, și în numărul sfetnicilor săi l-a rînduit; apoi era de toți iubit și cinstit și la toată cetatea împărătească de mare folos.

Întru acea vreme, s-a ridicat eresul monoteliților, adică al acelora ce mărturisesc că este numai o voință în Hristos, Dumnezeuul nostru. Acesta s-a născut din eresul ce a fost mai înainte, al lui Eutihie, care spunea cu necuviință că numai o fire este întru Hristos, împotriva mărturisirii celei credincioase, care spune că sînt două firi în Domnul nostru Iisus Hristos cel întrupat, asemenea și două voințe și lucrări deosebite ale fiecărei firi, însă o singură persoană a lui Hristos;

pentru că nu în două persoane este despărțit Hristos Dumnezeu, ci are două firi, fără amestecare.

Și erau apărători ai monoteliților și răspînditori ai lui Chir, patriarhul Alexandriei, Serghie al Constantinopolului (610-638) și chiar împăratul Heraclie, înșelîndu-se de dînșii cu acel eres, și adunîndu-și soboare, Chir în Alexandria, iar Serghie în Constantinopol, au întărit acel eres și pretutindeni l-au presărat, încît tot Răsăritul l-au vătămat. Numai Sfîntul Sofronie, patriarhul Ierusalimului, se împotrivea, neprimind credința cea rea a acelora. Și văzînd fericitul Maxim cum că și palatele împărătești s-au atins de acel eres și chiar pe împăratul l-au vătămat, apoi, temîndu-se ca nu cumva chiar și el însuși să se vatăme de acel eres, precum se vătămaseră mulți, și-a lăsat dregătoria sa, cum și slava lumii aceasteia, și s-a dus într-o mănăstire, care era departe de cetate și se numea Hrisopol, voind să fie lepădat în casa lui Dumnezeu, decît să locuiască în locașurile păcătoșilor; și s-a făcut acolo monah.

După cîțiva ani, pentru viața lui cea îmbunătățită, a fost ales părinte al mînăstirii aceleia. După aceea, patriarhul Serghie a îndemnat pe împăratul Heraclie ca să scrie mărturisirea nedreptei lor credințe, cea plină de eresul monoteliților, și a

numit-o pe aceea împăratul Ekthesis (638), adică "alcătuire", și a poruncit ca toți să creadă astfel pretutindeni; deci, Biserica lui Hristos era tulburată foarte mult.

Sfântul Maxim, văzînd tulburarea ce se făcea Bisericilor în Constantinopol și prin tot Răsăritul și pe eretici întărindu-se și în-mulțindu-se, iar credința cea dreaptă imputîndu-se și clătinîndu-se de furtuna prigonirii, tînjea cu duhul, plîngea și suspina. Auzind că în Apus eresul acela se leapădă cu totul, pentru că Severin, episcopul Romei, n-a primit acea alcătuire împărătească, iar Ioan, cel următor după dînsul la scaunul Romei, a dat-o anatemei sobornicește, fericitul Maxim și-a lăsat mînăstirea sa și s-a dus în părțile Apusului, avînd scop să meargă la Roma cea veche, deoarece la Ierusalim era cu neputință, din cauza arabilor, care năvăliseră a-tunci asupra Palestinei.

Deci, s-a dus la Roma, ca una ce era atunci dreptcredincioasă, binevoind să petreacă cu cei dreptcredincioși. Mergînd acolo, s-a dus pe la episcopii din Africa, care se întîmplau prin cetățile din calea lui, și vorbind cu dînșii, îi întărea în credință și-i învăța cum să scape de meșteșugirile potrivnicilor și să se izbăvească de vînarea lor cea cu rău meșteșug; iar către alții, care erau departe, trimitea scrisorile sale învățătoare și sfătuitoare

despre dreapta credință, ca să se păzească cu dinadinsul de eresul acela.

Într-acea vreme a murit Serghie, patriarhul Constantino-polului, și după el a venit Piros (638-641 și 652), care ținea de același eres, asemenea a murit și acel Piros Alexandrinul, iar după dînșii, i-a sosit sfîrșitul și împăratului. Dar mai înainte de sfîrșitul său, văzînd împăratul că mulți sfinți arhieriei și de Dumnezeu înțelepțiți părinți leapădă și nu primesc alcătuirea lui, ci încă și anatemei o dau, s-a rușinat foarte și a scris iarăși pretutindeni, adevărind că nu este mărturisirea sa aceea, ci a lui Serghie, patriarhul care a fost înainte, că singur acela scriind-o, l-a silit să iscălească. Apoi, murind împăratul Heraclie, a venit după dînsul Constantin, fiul lui (641), dar și acela a murit, împărățind numai patru luni, căci a fost otrăvit în taină de mama sa vitregă. După dînsul, vitrega lui mamă, anume Martina, a pus pe fiul său Heraclion pe scaun (641), prin mijlocirea patriarhului. Dar după șase luni ale împărăției lui Heraclion, s-au sculat asupra lui boierii și prinzîndu-l, i-au tăiat nasul, asemenea și maicii lui, Martina, și i-au trimis pe amîndoi în surghiun cu necinste.

După aceasta au ales la împărăție pe fiul lui Constantin și nepotul lui Heraclie, cu numele

Constans (641-668), care și el a avut fiu pe Constantin, care s-a numit "bărbos". Împărățind Constans, patriarhul de atunci al Constantinopolului, cel de un gând cu Martina, despre care se vorbea în popor că împreună cu dînsa au omorît cu otravă pe Constantin, fiul lui Heraclie și tată al lui Constans, împăratul cel pus din nou; atunci patriarhul Piros temîndu-se foarte și dezbrăcînd de la sine rînduiala patriarhiei, a fugit de voia sa în surghiun, în Africa; iar după dînsul a venit Pavel la scaun în Constantinopol, care de asemenea era eretic monotelit. Mai pe urmă s-a vătămat și împăratul de acel eres și s-a făcut mare ajutător și răspînditor al acelui eres.

Cuviosul zăbovind în părțile Africii, s-a dus acolo Piros, patriarhul Constantinopolului, cel care fugise de la scaunul său, și străbătînd cetățile, înșela pe cei dreptcredincioși cu a sa rea credință; și mult ar fi vătămat acolo Biserica lui Hristos, de n-ar fi avut potrivnic pe Cuviosul Maxim, cu care adunîndu-se în toată vremea, se întărea cu credință; și a fost nevoie să se adune episcopii din Africa în Cartagina, ca să asculte întrebările amîndurora, pentru că aceasta dorea și Grigore, patriciul părților acelorora.

Deci, făcîndu-se sinodul și întrebarea, înțelepțitul de Dumnezeu Maxim a biruit pe Piros, dovedindu-i

din dumnezeieștile cărți și din dogmele Sfinților Părinți, arătându-i că în Hristos Dumnezeu, precum sînt două firi, așa sînt și două voințe și că lucrările sînt într-o persoană nedespărțită. Drept aceea, Piros fiind biruit, s-a lipit de cei dreptcredincioși și a fost primit de Biserică cu dragoste și cu cinste ca patriarh.

Atunci Piros a alcătuit și o cărticică cu mărturisirea credinței celei drepte și s-a dus în Roma, la episcopul Teodor, cel care a venit după Ioan, și acolo l-a primit cu cinste, ca pe un patriarh dreptcredincios al Constantinopolului. Deci, auzindu-se în Constantinopol, cum că Piros s-a alăturat la cei dreptcredincioși, adunarea eretică se tulbura cu zavistie despre aceasta și, alcătuiind cuvinte mincinoase, a adus în popor acest zvon: că episcopii din Africa și episcopul Romei cu sila l-au făcut pe Piros să fie cu dînșii la un gînd. Ajungînd acel zvon la împăratul, acesta îndată a trimis pe un boier în Italia, anume Olimpiu, care era eretic, ca să întoarcă pe Piros iarăși la mărturisirea monoteliților.

Ajungînd Olimpiu în Italia și intrînd în cetatea Ravena, a chemat la dînsul pe Piros din Roma și iarăși l-a făcut să se țină de eresul cel dintîi. Iar el, întorcîndu-se la ale sale rătăciri, s-a făcut vrednic ca să se dea anatemei de către sfinții părinți,

împreună cu cei de un gînd cu el, lucru care s-a și făcut mai pe urmă.

În acea vreme, împăratul Constans, fiind îndemnat de Pavel ereticul, patriarhul Constantinopolului, a scris, în septembrie 648, precum mai înainte Heraclie, moșul său, alcătuirea (mărturisirea) credinței sale, plină de eresuri, numind-o "Tipos" (normă) și a trimis-o pretutindeni, poruncind ca așa să se creadă. Și ajungînd aceea la Roma, episcopul Teodor sfîrșindu-se, a urmat Martin fericitul (649-653); iar împăratul dorea ca episcopul cel nou pus să-i primească "Tipos"-ul lui, cel scris despre credință.

Dar acela îl lepăda, zicînd: "De ar voi toată lumea să primească acea nouă învățătură potrivnică credinței celei drepte, eu nu voi primi, nici nu mă voi depărta de acea evanghelică și apostolică învățătură și de predaniile sfinților părinți, chiar de aș pătimi și moarte". Iar Sfîntul Maxim Mărturisitorul, fiind atunci în Roma, a făcut pe fericitul Martin ca să adune sinod numaidecît și acea scrisoare împărătească, ce se numea "Tipos", s-o anatematizeze sobornicește, ca pe o eretica și potrivnică Bisericii lui Hristos. Și așa a și făcut. Episcopul Romei, chemînd pe episcopii săi, 105 la număr, între care era și Maxim, și punînd înainte rătăcirea lui Chir, Serghie, Piros și Pavel, împreună

cu împărăteasca scrisoare ereticească, au dat-o anatemei; și au scris la toți credincioșii din toată lumea, întărindu-i întru dreapta credință și arătându-le eretica rătăcire și poruncindu-le cu tot dinadinsul să se ferească de ea.

Auzind de aceasta împăratul, s-a umplut de mînie și de iușime negrăită și a trimis în Italia pe un om al său, anume Teodor Caliop, poruncindu-i să-l prindă pe episcopul Martin, acuzîndu-l că se unește cu saracinii, îndemnîndu-i asupra împărăției grecești, ca să se scoale cu război împotriva împăratului; mai zicea că nici credința învățată de părinți n-o păzește drept, ba încă și pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu o hulește.

Ajungînd omul împărătesc la Roma, aducea pricinile acelea asupra episcopului înaintea tuturor. Dar fericitul Martin, deși de nici o pricină de acelea nu era vinovat, se dezvinovățea de cleветirile cele nedrepte, zicînd: "Cu saracinii nici o unire n-am avut vreodată, decît numai că am trimis milostenie la frații cei dreptcredincioși, care la saracini petrec în sărăcie și în nevoi. Iar pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu, de n-o cinstește cineva și n-o mărturisește și nu i se închină ei, acela blestemat să fie, în veacul de acum și în cel ce va să fie. Iar credința cea sfîntă dată de Sfinții

Apostoli și de Sfinții Părinți nu noi, ci cei ce socotesc cele potrivnice o atacă nedrept".

Dar omul împărătesc, neascultînd justificările papei Martin, la toate vinovat îl făcea, adăugînd la sfîrșit și aceasta, că nu după dreptate s-a suit la scaun; apoi, într-o noapte, neștiind nimeni, a prins pe episcop cu putere ostășească și l-a trimis la împărat, care, după aceea l-a surghiunit în Cherson, unde s-a și sfîrșit.

Nu cu multe zile mai înainte de prinderea episcopului, Cuviosul Maxim cu împărătească poruncă a fost prins în Roma, cu ucenicul său Anastasie, și l-au dus la Constantinopol; pentru că știa împăratul cu al cui sfat și îndemnare a fost adunat sinodul acela spre blestemarea monoteliților și a scrisorii lui. Cuviosul ajungînd la Constantinopol pe apă, au venit la dînsul oamenii cei trimiși de împărat, care luîndu-l fără de rușine, fiind desculț și fără îmbrăcăminte, purtînd legături, îl tîrau pe uliță, urmat de ucenicul său. Ducîndu-l pînă la o temniță întunecată, l-au închis acolo, nelăsînd pe ucenicul lui să fie cu dînsul, ci separat l-au închis în temniță.

După cîteva zile, cuviosul a fost dus la cercetare în palatul împărătesc. Șezînd acolo toată suita fără împăratul, cînd a venit Cuviosul înaintea lor, toți

spre dînsul au căutat cu ochi răi, arătînd mînie și amărăciune. Atunci a poruncit a-l judeca unul din dregători, bărbat limbut, care știa bine a alcătui cuvinte mincinoase și dreptatea întru nedreptate a o întoarce și pe adevăr a-l vătăma, pricepîndu-se la aceasta mai mult decît toți. Că ce fel de răutate și nerușinare n-a arătat! Ce fel de îngroziri și dosădiri n-a adus asupra lui! Nici de bătrînețile cele cinstite nerușinîndu-se - căci atunci fericitul avea mai mult de 70 de ani de la nașterea sa -, nici temîndu-se de darul care se arăta în fața sfîntului, nici crușîndu-i obiceiul cel blînd și cu bună rînduială. Ci acel om nedrept, multe grăind asupra celui nevinovat și nici cît de puțin urmînd dreptății și înțelegerii celei sănătoase, ci numai singur meșteșugul său cu mult vicleșug arătîndu-l, mare nerușinare și nebunie a arătat; deci, împotriva cuvintelor celor drepte ale cuviosului bărbat și a celor blînde și cu bună înțelegere nu putea să răspundă drept, ci toate cuvintele sale fără de socoteală și fără de rînduială se vedea că le grăiește.

Pe cînd se biruia înrăutățitul, cele ce erau grăite asupra celui nevinovat și prin care mincinoșii voiau să arate a lor nedreptate, ucenicul acestui Cuvios Maxim, adică Anastasie, care a fost slujitor la Biserica Romei, le-a scris cu de-amănuntul; iar noi aici din cele povestite puține vom pomeni.

Drept aceea, cînd acel om fără de lege a stat înaintea feței sfîntului, îndată a început cu mai aspre cuvinte a întărîta pe cel fără de răutate și a-l înfricoșa cu îngroziri, numindu-l "nedrept" și "vînzător de patrie", vrăjmaș al împăratului și toate cele urîte zicîndu-le.

Deci, întrebat fiind de sfîntul pentru care pricină grăiește unele ca acelea asupra lui și cu ce fel de vînzare îl învinuiește, acela clewetiri născocind, mărturii mincinoase a pus de față și asupra cuviosului bîrfea că cele mari le-ar fi vîndut barbarilor, adică: Alexandria, Egiptul și Pentapoli, "pe care, luîndu-le, zicea el, de la hotarele noastre, la saracini le-ai alăturat, ca cel ce ești prieten și binevoitor al lor". Iar sfîntul adeverea că mincinos este lucrul ce se grăiește și vrednic de rîs, zicînd: "Ce unire am eu cu cei ce iau cetățile, fiind monah, și ce împărtășire am cu saracinii, fiind creștin! Oare nu mai mult doresc eu cele de folos cetăților creștine?"

Acel nerușinat clewetitor la alte minciuni s-a întors, arătînd și cu glasul fără de rînduială făcea strigare și clevetea, că adică fericitul Maxim hulește pe împăratul Răsăritului, spunînd că mai luminați sînt împărații Apusului, și punea de față martori mincinoși. Iar cuviosul greu suspinînd, a zis: "Mulțumesc Dumnezeuului meu că sînt în mîinile

voastre și cu niște pricini nedrepte ca acestea sînt cercetat ca prin acestea greșelile mele cele de voie și prihana vieții mele să se curățească. Dar prin scurte cuvinte să răspund la ale voastre clevetiri: Vă întreb mai întîi, de la mine însumi ați auzit cele ce ziceți despre hula asupra împăratului, sau altcineva v-a spus vouă?". Iar aceia ziceau că au primit de la alții, care le-au auzit din gura sa. Cerînd sfîntul să se aducă aceia înaintea și de față să mărturisească, ei au răspuns că acum nu mai sînt între cei vii, căci au murit.

Atunci sfîntul le-a zis: "Dacă spuneți că au murit cei ce au auzit hula din gura mea, apoi pentru ce cînd aceia erau vii, nu m-ați adus la cercetare? Pentru că astfel și voi v-ați fi scăpat de ostenelele cele multe și eu aș fi suferit pedeapsă pentru lucrul cel adevărat; ci de crezut este că nu sînt adevărate cele spuse de voi asupra mea. Aceia n-au pus înaintea ochilor lor pe Dumnezeu Care cearcă inimile omenești. Să nu văd fața Domnului meu, nici creștin să mă numesc, de am gîndit cîndva acea mincinoasă faptă, care se spune de voi, sau de am grăit-o înaintea cuiva sau am auzit-o de la cineva". După aceasta, aduseră pe un oarecare Grigore, martor mincinos, care spunea că a auzit el în Roma de la Anastasie, ucenicul lui Maxim, că pe împărat îl numea popă, și aceasta a aflat acel Anastasie de la învățătorul său, Maxim.

Sfântul Maxim, stînd împotriva lui Grigorie cu îndrăzneală, a vădit clevetirea lui cea mincinoasă; "căci pe cînd era Grigorie în Roma, atunci avea vorbă cu noi, zice Maxim, ca să primim dogma ce se numea "Tipos" și la aceea noi am răspuns împotrivă, socotind cele folositoare sufletelor noastre; iar cele ce le ziceți voi acum, de acelea nu știu, pentru că nici ucenicul meu n-a grăit cîndva unele ca acestea, Dumnezeu este martor. Însă știu că atunci, nu ucenicului meu, ci chiar lui Grigorie am grăit astfel:

"Pentru dogmele credinței se cuvine a cerceta și a așeza legi mai mult preoților, decît împăraților, de vreme ce acelora le este încredințat ca și pe împărat să-l ungă, mîinile să-și pună și pîne cerească să aducă, înaintea altarului să stea și toate celelalte dumnezeiești Taine ce li s-au încredințat lor, să lucreze. Acestea le-am grăit atunci, pe care și acum le grăiesc; de aceste cuvinte ale mele nici însuși Grigorie nu se va lepăda a-și aduce aminte; și de s-ar lepăda, apoi s-ar lepăda de sineși. Despre aceasta fiecare să mă judece sau nevinovat judecății să mă facă".

Deci, neștiind ce să facă cei ce și-au pus nădejdea spre cuvinte mincinoase, au scos pe dreptul afară și au adus înăuntru pe ucenicul lui, Anastasie, pe care cu cuvinte înfricoșate și cu aspre îngroziri

înfricoșându-l, îl sileau ca să zică ceva asupra învățătorului său și-l îndemnau să spună cum că învățătorul lui chinuia în Roma pe Piros, când se întreba cu dînsul despre credință. Iar Anastasie întărea: "învățătorul meu nu numai nici un rău n-a făcut lui Piros, ci foarte mult îl cinstea pe el".

Acestea grăindu-le Anastasie, au început a-l bate cu palme peste obraz și peste cap, vrînd să biruiască adevărul cu nedreptate, apoi l-au trimis să-l închidă în temniță. Pe Sfîntul Maxim, iarăși l-au chemat, neîndestulîndu-se cu cea dintîi clewetire, ci voiau o cercetare cu ocară asupra lui, prin altă clewetire, ca să biruiască pe cel nebiruit. Iar clewetirea era aceasta: Că el ar fi fost următor al dogmelor lui Origen și cu dînsul s-ar fi unit întru toate. Dar îndată sfîntul biruind cu lesnire acea mincinoasă clewetire a lor, ca fiind neputincioasă, a spus că Origen este despărțit de Hristos și de partea creștinilor și că cel ce îi urmează lui și basmelor lui, acela judecată de la Dumnezeu va lua.

Apoi iarăși îl întrebau despre Piros și pentru ce s-a deosebit el de patriarhul Constantinopolului, nevrînd ca să primească împărtășire cu dînsul? Și cu alte întrebări cercetîndu-l, i-au pus înaintea acel împărătesc "Tipos", de care sfîntul se mîhnea; deci, ziceau ei că se cade a avea "Tipos"-ul acela în mare

cinste, ca pe o dogmă mare și neschimbată a credinței. Iar sfântul pe acela biruindu-l, cu multe dosădiri a fost ocărît de dînsii; văzîndu-se pe ei întru toate cuvintele biruiți de Cuviosul Maxim, și în cursele lor vînați, lăsînd sfatul, s-au dus degrab la împărat, spunîndu-i despre bărbăția cea nebiruită a lui Maxim, că este nebiruit în cuvinte și nimeni nu poate să-l înduplece pe el ca să fie la un gînd cu ei, chiar de ar voi cineva să-l și chinuiască. Deci, au pus pe cuvios iarăși în temniță.

După puțină vreme, alții au venit la dînsul, crezînd că dacă adeseori se vor întreba cu dînsul și prin cuvinte aspre îl vor înfricoșa, cu înlesnire vor putea să-l înduplece spre a lor credință. Și cei ce veniseră spuneau că ei sînt trimiși de patriarh, și au început a întreba pe sfînt: "De care Biserică te ții, de a Bizanțului, de a Romei, de a Antiohiei, de a Alexandriei sau de a Ierusalimului? Iată toate aceste Biserici cu părțile cele ce se află sub ele, cu noi se unesc; drept aceea de ești și tu fiu al soborniceștii Biserici, apoi să fii cu noi, ca nu înstrăinată viață întru izgoniri începînd, să pătimești rău".

La acestea fericitul bărbat a răspuns: "Hristos Domnul a spus că sobornicească Biserică este cea dreaptă și mîntuitoare mărturisire a credinței; pentru aceea pe Petru cel ce bine a mărturisit, l-a

numit "fericit" și pe a lui mărturisire a făgăduit Domnul să zidească o Biserică, a tuturor. Dar vreau să știu mărturisirea voastră, prin care toate Bisericile, precum ziceți voi, s-au unit și nici eu nu voi să mă deosebesc, de este bine alcătuită acea mărturisire".

Atunci au răspuns trimișii: "Deși nu ni s-a poruncit nouă despre aceasta să grăim cu tine, însă zicem: Două sînt întru Hristos lucrările, după deosebirea firilor, iar una lucrarea pentru unirea amînduror firilor într-o persoană". Iar sfîntul a zis: "Două lucrări ziceți că s-au unit într-o lucrare, prin unirea firilor într-o persoană; apoi aici afară de cele două lucrări, o a treia lucrare amestecată aduceți la mijloc". "Ba nu, ziseră aceia, ci două lucrări grăim, iar una pentru unirea firilor". Zis-a sfîntul: "Singuri alcătuiți o credință nestatornică și pe Dumnezeu nu într-o ființă Îl mărturisiți a fi. Despre aceasta nu pot grăi eu, nici n-am învățat de la Sfinții Părinți a mărturisi așa; iar vouă celor ce aveți putere, faceți ceea ce vă place".

Ei, neputînd la aceasta să răspundă ceva împotrivă, i-au zis lui: "Cel ce nu se supune, să fie anatema și să sufere moartea cea hotărîită lui". Iar sfîntul cu blîndețe și cu smerenie a răspuns: "Ceea ce a voit Dumnezeu pentru mine, aceea acum să fie spre slava numelui Lui celui sfînt". Iar aceia

ducându-se la cei ce i-au trimis, le-au spus cele grăite de cuviosul și sfătuindu-se împăratul cu patriarhul, precum odată Pilat cu iudeii asupra Domnului, au trimis pe sfântul în surghiun, într-o oarecare cetățuie, ce se numea Vizia, care este în Tracia; la fel și pe Anastasie, ucenicul lui, îndată l-au trimis la surghiun, într-o latură mai îndepărtată a împărăției grecești, la un loc foarte rău, care în limba barbară se numea Perveris. La fel au făcut și altui ucenic al cuviosului, care se numea tot Anastasie, și a fost cândva în Roma slujitor, și care a scris mai pe urmă viața acestui Cuvios Maxim. Deci, l-au trimis în Mesemvria, cetatea Traciei.

În acea vreme au adus la Constantinopol pe fericitul Martin, episcopul Romei, și, după multă chinuire, l-au trimis la Cherson, în surghiun. Dar mai înainte de ducerea lui la Cherson, fiind încă în Constantinopol, a murit Pavel, patriarhul Constantinopolului; iar după Pavel a venit iarăși Piros, cel mai sus pomenit, dar și acela murind după patru luni, a venit la patriarhie Petru, care ținea același eres al monoteliților.

Apoi, trecând multe zile, împăratul și patriarhul Petru au trimis la sfântul niște bărbați cinstiți, pe Teodosie, episcopul Cezareei Bitiniei, și pe doi boieri, pe Petru și pe Teodosie, ca să-l înduplece la

credința lor. Aceia punînd multe feluri de cuvinte înaintea cuviosului, pe de o parte amăgindu-l, pe de alta îngrozindu-l; apoi șezînd ei și poruncind sfîntului să șadă (și era acolo și episcopul Viziei), Teodosie episcopul a zis către cuviosul: "Cum petreci, Maxim?". Iar el a răspuns: "Așa precum mai înainte de veci a știut și a hotărît Domnul, să fie lucrarea vieții mele, care se ține cu purtarea de grijă a Lui". Teodosie a zis: "Deci, ce a hotărît Dumnezeu mai înainte de veci, despre faptele fiecăruia din noi?"

Sfîntul a grăit: "Dumnezeu a știut mai înainte gîndurile noastre, cuvintele și faptele, care sînt în puterea noastră și mai înainte a rînduit și a hotărît, ce avea să vie asupra noastră, care nu sînt în puterea noastră, ci în dumnezeiasca Lui voie". Teodosie episcopul zise: "Care sînt în puterea noastră și care nu sînt?". A grăit Sfîntul Maxim: "Cel ce toate le știe, stăpînul meu, întrebă pe robul său?". Episcopul zise: "Cu adevărat n-am știut și voiesc a învăța; ce deosebire este între cele ce sînt în puterea noastră și între cele ce nu sînt și cum unele sînt știute mai înainte de Dumnezeu și altele rînduite mai înainte?"

Cuviosul Maxim a zis: "Toate lucrurile cele bune și cele rele ne sînt nouă în voie, dar pedepsirile și certările ce ni se întîmplă sau cele potrivnice

acelora, nu sînt în puterea noastră; pentru că nu avem putere în fața durerii ce ne muncește, nici pentru sănătate, ci numai în pricinile acelea care aduc ori durere, ori sănătate; și precum neînfrînarea este pricina bolii, iar înfrînarea este pricinuitoare a sănătății celei bune, așa și paza poruncilor lui Dumnezeu este pricină de cîștigare a împărăției cerului, iar călcarea acelora este pricinuitoare a focului gheenei".

Episcopul a zis: "Pentru ce te muncești cu această izgonire, fără să fi făcut ceva vrednic de o primejdie ca acesta?" Grăit-a sfîntul: "Mă rog lui Dumnezeu ca prin această primejdie certîndu-mă, să-mi ierte mie cele făcute prin călcarea sfintelor porunci". Episcopul zise: "Au nu pentru ispitirea multora se aduc primejdiile?". Grăit-a sfîntul: "Ispitiți se fac sfînții, ca arătate să fie tuturor faptele cele bune și tănuite ale lor, precum au fost Iov și Iosif; căci Iov a fost ispitit spre arătarea bărbăției ce era într-însul, dar neștiută de nimeni; iar asupra lui Iosif a venit ispita, ca să fie arătată întreaga lui înțelepciune și înfrînarea care face pe om sfînt; și fiecare din sfînți, chiar fără de voie de au pătimit în această lume, pentru aceea au pătimit, ca, prin primejdiile ce se aduc asupra lor de la Dumnezeu, să calce ca pe un șarpe pe mîndrul și răul diavol; căci la fiecare sfînt răbdarea este lucrul ispitirii".

Episcopul Teodosie zise: "Cu adevărat bine ai zis și spre folos și așa fi voit ca pentru unele lucruri ca acestea să vorbesc totdeauna cu tine; dar de vreme ce eu și stăpînii mei prea cinstiți pentru alte pricini am venit la tine, atîta depărtare de loc, ne rugăm ție să primești cele ce ți-am adus și să veselești toată lumea". Grăit-a sfîntul: "Care sînt acelea, stăpîne, și cine sînt eu și de unde cu a mea învoire să fie la toată lumea spre veselie?" Episcopul zise: "Astfel mă jur pe adevărul Domnului meu Iisus Hristos, că cele ce-ți grăiesc eu ție, cum și stăpînii mei cei prea încuviințați, acelea le-am auzit din gura stăpînului nostru, patriarhul și a binecredinciosului nostru împărat".

Sfîntul Maxim zise: "Spuneți, stăpînilor mei, cele ce voiți și cele ce ați auzit". Teodosie răspunse: "Împăratul și patriarhul voiesc ca prin noi să afle de la tine pentru ce nu te unești cu scaunul Constantinopolului?" Grăit-a Maxim: "Știți înnoirile ce s-au făcut și care s-au început din Alexandria, prin scrisoarea lui Chir, care a fost patriarh acolo, adică cele nouă capitole primite și întărite de scaunul Constantinopolului și alte schimbări și știrbiri de la sinoadele sfinților, care s-au făcut la cei întîi șezători ai Bisericii Constantinopolului, Serghie, Piroș și Pavel, și care înnoiri sînt știute de toate Bisericele; pentru pricina aceasta nu se împărtășește robul vostru cu Biserica

Constantinopolului. Să se ridice din Biserică smintelile, puse de bărbații care s-au spus mai înainte, și să se lepede împiedicarea. Iar voi să călătoriți pe calea Evangheliei cea netedă și curată de toate eresurile și, aflînd eu Biserica Bizanțului așa precum era înainte, atunci și eu mă voi afla într-însa, precum am fost mai înainte, și voi merge la împărtășirea aceea fără nici o îndemnare omenească; dar cît timp vor fi într-însa smintelile eretice și smintitorii arhieriei, pînă atunci nici un fel de cuvînt sau lucru nu mă va pleca să mă împărtășesc cu dînșii vreodată".

Episcopul Teodosie întrebă: "Ce rău mărturisim noi de te înstrăinezi de împărtășirea noastră?"

Răspuns-a Cuviosul Maxim: "Fiindcă ziceți că este o lucrare a Dumnezeirii și a omenirii Mîntuitorului. Se cuvine să credem sfinților părinți, care zic: A celor ce este lucrarea una, a acelora este și firea una. Și voi pe Sfînta Treime, nu Treime o mărturisiți, ci pătrime, ca și cum ar fi întruparea de o fire cu Cuvîntul și s-ar depărta de aceeași rudenie a firii omenești, pe care o are cu Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu cu noi.

Apoi, despărțindu-se de rudenia asemănării, s-a făcut alt Ipostas, de o fire cu Cuvîntul, precum și Cuvîntul este de o fire cu Tatăl și cu Duhul și se

mărturisește astfel nu Treime, ci pătrime. Iar când socotiți lucrarea și ziceți că una este voia Dumnezeirii lui Hristos și a omenirii, îi micșorați despărțirea bunătății Lui; pentru că fiecare fire își are lucrarea sa, iar dacă ar voi să facă cuiva bine, n-ar putea, fiindu-i luată lucrarea bunătății; căci fără lucrarea cea firească, nici un lucru nu va putea a face ceva și a lucra; încă și despre trupul lui Hristos mărturisiți că este în două firi și o voie, și cu voia este făcător al tuturor veacurilor și a toată făptura, împreună cu Tatăl și cu Fiul și cu Sfântul Duh, iar cu firea este creat; sau mai bine zicînd: Cu voia este fără de început, de vreme ce voia lui Dumnezeu este fără de început, precum și Dumnezeu nu are început, iar cu firea Sa are trup din nou creat.

Deci, a mărturisi astfel nu numai fără de minte este, ci și fără Dumnezeu. Pentru că nu ziceți că este numai o voie întru Hristos, adică cea dumnezeiască, iar la dumnezeiasca voie nici un început sau sfîrșit nu poate să se zică, precum nici la Dumnezeire; dar încă luați de la Hristos Domnul toate însemnările și închipuirile, pentru care să cunoaștem Dumnezeirea Lui și omenirea; încît nici una nici două voințe sau lucrări într-însul să nu se zică că sînt; nu este una, de vreme ce o despărțiți în două; nu sînt două, de vreme ce le amestecați într-una". Unele ca acestea și altele mai multe -

precum Anastasie, ucenicul lui, scrie despre acestea pe larg -, grăind sfântul către dînșii, ei au început a-și cunoaște rătăcirea lor.

Apoi a zis episcopul: "Să primești "Tipos"-ul cel trimis de împărat, nu ca pe o dogmă adevărată a credinței, ci ca pe o dezlegare a celor de îndoire; pentru că nu cu dogmatisire, ci cu dezlegare s-a scris". Grăit-a Sfântul Maxim: "Dacă Tipos-ul nu este dogmă hotărîtoare, cum că una este voia și lucrarea Domnului nostru, apoi pentru ce în deșert m-ați dat barbarilor și neamurilor celor ce nu știu pe Dumnezeu? Pentru ce sînt osîndit ca să petrec aici, în Vizia, și pe acei de o slujbă ai mei, pe unul la Perveris, iar pe altul la Mesemvria i-ați izgonit?". Deci pomenit fiind sinodul local din Roma, adunat de fericitul episcop Martin spre caterisirea monoteliților, Teodosie episcopul, a zis: "Nu este tare acel sinod, de vreme ce nu a fost cu împărătească poruncă".

Cuviosul a grăit: "Nu este dreaptă credința dacă sinoadele sînt întărite numai cu porunci împărătești. Ascultă sinoadele care împotriva unei ființe, cu împărătești porunci se săvîrșeau, la care pe Dumnezeu Fiul l-au dogmatisit, cu hulă, a nu fi de o ființă cu Dumnezeu Tatăl, adică: cel dintîi în Tir, al doilea în Antiohia, al treilea în Seleucia, al patrulea în Constantinopol, în vremea lui Eudoxie

arianul, al cincilea în Niceea, al șaselea în Sirmium, iar după multe vremi, al șaptelea în Efes, la care întâiul șezător era Dioscor. Toate acele sinoade se adunau după porunci împărătești, însă toate sînt lepădate și date anatemei, de vreme ce într-însele erau alcătuite dogme potrivnice lui Dumnezeu. Pentru ce dar nu lepădați acel sinod care a izgonit pe Pavel de Samosata și l-a dat anatemei?

Sinodul acela era pe vremea lui Dionisie, papă al Romei, a lui Dionisie Alexandrinul și a lui Grigore, făcătorul de minuni, care era începătorul aceluia sinod; iar sinodul acela se săvîrșea fără de poruncă împărătească, însă este tare și nelepădat. Pe acele sinoade Biserica credincioșilor le știe că sînt drepte și sfinte, ca unele ce dogmele cele drepte le-au arătat a fi drepte. Și cu adevărat, precum știi sfinția ta, și pe alții îi înveți cum că în fiecare țară creștinească se țin de două ori pe an sinoade locale, spre apărarea mîntuitoarei credințe și spre îndreptarea celor ce trebuie să fie îndreptate, cum poruncesc canoanele, însă de porunci împărătești nu pomenesc".

După vorba cea multă din amîndouă părțile, gura cea de Dumnezeu înțeleptită și de Dumnezeu grăitoare a Cuviosului Maxim, și limba lui cea de Duhul Sfînt mișcată au biruit pe potrivnici, încît

aceaia ședeau tăcînd cu capetele plecate și cu ochii lăsați în jos. Apoi, umilindu-se, au început a plînge și sculîndu-se, s-au închinat sfîntului, la fel și el s-a închinat lor; și făcînd rugăciune cu bucurie, s-au învoit la mărturisirea cea dreptcredincioasă a Cuviosului Maxim și cu dragoste au primit-o pe dînsa; astfel, precum el a făgăduit a crede și a mărturisi, la fel a voit a aduce și pe împăratul la aceeași credință.

Pentru ca toate acestea să fie întărite, a sărutat dumnezeiasca Evanghelie, cinstita Cruce și sfînta icoană a Mîntuitorului și a Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu. Vorbînd apoi din destul despre cele folositoare și unul altuia dîndu-și sărutare întru Domnul și în pace, Teodosie episcopul s-a întors la Constantinopol cu boierii. Deci, vestind împăratului despre toate cele grăite și făcute, acesta s-a mîniat foarte; iar episcopul Teodosie și amîndoi boierii temîndu-se de mînia împărătească, iarăși s-au întors la eres. Apoi iarăși a fost trimis Pavel patriciul la Vizia, ca să aducă de acolo pe Cuviosul Maxim la Constantinopol, însă cu cinste. Deci, fiind el adus acolo, i s-a dat să găzduiască în mănăstirea Sfîntului Teodor.

A doua zi, împăratul a trimis la Cuviosul doi boieri, pe Epifanie și Troil, urmîndu-le lor mulți bărbați dregători, cu oaste și cu slugi; apoi cu mîndrie și

cu slavă lumească a venit cu dînşii cel mai înainte pomenit, episcopul Teodosie, pe care Cuviosul Maxim îl aştepta şi nădăjduia împlinirea făgăduinţei lui; căci făgăduise nu numai el a crede drept, ci şi pe împărat a-l aduce la dreapta credinţă. Dar acela a minţit, ca mai bine să placă împăratului pămîntesc, decît Împăratului ceresc şi sfintei Lui Biserici. Apoi toţi şezînd şi pe cuviosul silind să şadă, a început vorba Troil, patriciul, zicînd: "Stăpînul a toată lumea, împăratul, ne-a trimis la tine să grăim cele plăcute împărăţiei celei de Dumnezeu întărite; însă mai întîi să ne spui nouă, vei împlini porunca sau nu?".

Cuviosul Maxim a zis: "Să aud mai întîi, stăpîne, ce-mi porunceşte împărăţia sa şi-ţi voi răspunde cele ce se cuvin; căci, cum voi putea să răspund la ceva despre care nu m-am înştiinţat". Iar Troil stăruia, zicînd: "Nu-ţi vom spune ce ţi-am adus pînă ce mai întîi nu ne vei răspunde că te vei supune împăratului". Deci, cuviosul bărbat văzînd că îi stau asupra cu tărie, căutînd cu supărare şi cu aspre cuvinte şi cerînd de la dînsul răspuns dacă se va supune la împărăteasca voie, el a răspuns, zicînd: "De vreme ce nu voiţi să-mi spuneţi mie, robului vostru, ce este plăcut stăpînului nostru împăratul, zic aceasta, pe care o aude însuşi Dumnezeu, îngerii Lui, şi voi toţi: orice îmi va porunci împăratul de acest fel, adică ceea ce

este vremelnic și degrab trecător, însă nu potrivnic lui Dumnezeu și nevătămător de veșnică mîntuire a sufletului, la aceea cu bunăvoință mă plec".

Acestea zicînd sfîntul, îndată Troil patriciul sculîndu-se, voia să iasă afară zicînd: "Eu mă voi duce pentru că văd că acesta nu face voia împăratului." Și îndată s-a ridicat gîlceavă și tulburare în poporul care venise acolo. Episcopul Teodosie a zis către dîșii: "Spuneți-mi mai întîi împărăteștile porunci și veți înțelege răspunsul lui, pentru că nu se cuvine să ne ducem nezacîndu-i nimic, nici neauzind ceva de la dînsul".

Atunci Epifanie patriciul a zis cuviosului: "Aceasta îți spune împăratul prin noi: de vreme ce tot Răsăritul și toți cei de la Apus sînt răzvrătiți împotriva noastră, și tulburătorii care s-au înmulțit caută la tine și pentru tine toți ridică meșteșuguri, nevrînd să se unească în credință cu noi; deci, să sfarme Domnul prin umilință inima ta, adică să te împărtășești cu noi, primind "Tipos"-ul cel alcătuit de noi, iar noi primindu-te cu dragoste, te vom duce în biserica cea mare cu cinste și cu slavă și ne vom împărtăși cu tine, cu preacuratele și de viață făcătoarele Taine ale Trupului și Sîngelui lui Hristos. Apoi te vom numi și te vom propovădui că ești părintele nostru și va fi bucurie nu numai în cetatea noastră, cea

iubitoare de Hristos, ci și în toată lumea; pentru că știm cu adevărat aceasta: când tu te vei împărtăși cu această sfântă Biserică a Constantinopolului, se vor apropia de noi toți, care pentru tine și învățătura ta s-au rupt de la noi".

Sfântul Părinte Maxim, întorcându-se, a zis cu lacrimi către episcopul Teodosie: "Toți așteptăm, stăpîne, ziua cea mare a judecății; știi cele ce s-au așezat și întărit de noi pe Sfânta Evanghelie, pe făcătoarea de viață Cruce și pe sfânta icoană a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos și a Maicii Lui, Celei fără de prihană, a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria".

Episcopul, plecîndu-și fața în jos, cu umilit glas a răspuns: "Și ce pot face eu, când într-alt chip a voit dreptcredinciosul împărat?" Părintele Maxim zise: "Apoi de ce te-ai atins de Sfânta Evanghelie și de cei ce erau lângă tine, dacă în voi nu era gîndul întărit, adică să puneți în lucru cele grăite? Cu adevărat toate cereștile puteri nu mă vor pleca să fac ceea ce cere împăratul; pentru că ce răspuns voi aduce, nu zic lui Dumnezeu, ci însăși conștiinței mele, dacă pentru slava și cinstirea omenească, care cu adevărat nu este nimic, m-aș lepăda de credința cea dreaptă, care mîntuiește pe cei ce o iubesc?"

Zicînd sfîntul acestea, toţi s-au sculat îndată plini de mînie şi de iuþime şi repezindu-se la dînsul, au început nu numai a-l ocări, ci apucîndu-l, îl băteau cu mîinile, îl întindeau, îl trăgeau încioace şi încolo şi fiecare se întindea să-l lovească; şi poate l-ar fi ucis chiar acolo, de nu i-ar fi oprit episcopul Teodosie şi de n-ar fi potolit tulburarea lor. După ce au încetat a-l bate şi a-l întinde, au început a-l scuipa, şi scuipară pe omul lui Dumnezeu peste tot de la picioare pînă în cap, încît toate hainele lui erau întinate. Episcopul le-a zis: "Nu se cădea să fie astfel, ci numai a auzi de la dînsul răspuns şi a-l spune împăratului; pentru că lucrurile care se află sub canoane într-alt chip se judecă".

Deci, abia i-a înduplecat episcopul ca, încetînd gîlceava, iarăşi să şadă; şi astfel cu nenumărate cuvinte rele şi cu negrăite dosădiri ocărînd pe sfîntul au şezut. Atunci, Epifanie patriciul cu multă asprime şi mînie a zis către Sfîntul: "Spune-ne nouă, răule bătrîn şi îndrăcit, pentru ce ai zis unele ca acestea? Oare ca nişte eretici ne socoteşti pe noi, cetatea noastră şi pe împăratul nostru? Cu adevărat mai buni creştini sîntem decît tine şi pe Domnul nostru Iisus Hristos îl mărturisim, căci are o voie dumnezeiască şi omenească şi suflet înţelegător; căci toată firea care are minte cu adevărat, are şi voie şi lucrare; pentru că vieţii firească îi este mişcarea şi minţii firească îi este

voia și știm pe Domnul avînd puterea voinței, nu numai dumnezeiască, ci și omenească; mai ales că pe cele două voințe și lucrări ale lui nu le lepădăm".

Părintele Maxim a spus: "Dacă crezi astfel în Biserica lui Dumnezeu, apoi pentru ce mă silești să mă împărtășesc chipului care pe toate cele grăite acum de voi le leapădă cu totul?" Zis-a Epifanie: "Acela s-a făcut ca dezlegare a celor grele de înțeles, ca să nu se vatăme popoarele de niște cuvinte ca acelea". Grăit-a Părintele Maxim: "Aceasta este potrivnică, căci tot omul se sfințește prin mărturisirea credinței". Troil patriciul a zis: "Tipos"-ul nu leapădă cele două voințe în Hristos, ci poruncește a tăcea, ca toți cu pacea să se unească".

Părintele Maxim a zis: "A trece sub tăcere cuvîntul, este a-l lepăda, fiindcă grăiește Sfîntul Duh prin proorocul: *Nu sînt graiuri, nici cuvinte, a căror glasuri să nu se audă.* Pentru aceasta, de nu se grăiește vreun cuvînt, cuvîntul acela nu este adevărat". Troil zise: "Ai în inima ta precum voiești, nimeni nu te oprește". Grăit-a Sfîntul Maxim: "Pe a tuturor mîntuire nu a hotărît-o Dumnezeu în inima unui om, zicînd: *Cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de el înaintea Tatălui Meu cel din ceruri.* Iar dumnezeiescul

Apostol ne învață, zicînd: *Cu inima se crede întru dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mîntuire*. Drept aceea, dacă Dumnezeu și dumnezeieștii prooroci, cum și Apostolii, poruncesc să mărturisim cu cuvintele și cu glasurile taina credinței, care aduce la toată lumea mîntuire, apoi nu este de folos ca să punem asupra acelei mărturisiri tăcere, ca să nu se împuțineze mîntuirea oamenilor".

Epifanie, cu glas mînios, a zis: "Ai iscălit la soborul care s-a ținut la Roma?" Sfîntul i-a răspuns: "Am iscălit". Epifanie a zis: "Și cum ai îndrăznit a iscăli și a anatematiza pe cei ce mărturisesc astfel, o fire și o minte? Cu adevărat prin judecata mea te vom duce în cetate și te vom pune legat în tîrg, vom chema desfrînații și pe tot poporul, ca toți să te bată peste obraz și să scuipe în fața ta".

La aceasta sfîntul a răspuns: "Fie precum ai zis, dacă noi am anatematizat pe cei care mărturisesc că sînt întru Domnul nostru Iisus Hristos două firi și două firești voințe și lucrări, care cu firea cea dumnezeiască este adevărat Dumnezeu și cu firea cea omenească este adevărat om. Citește cărticica cu faptele acelui sinod și, de veți afla cele ce ați zis, să faceți ce vreți voi; căci eu și cei cu mine slujitori și toți cei iscăliți am anatematizat pe cei care, ca Arie și Apolinarie, zic că o voie și o lucrare este

întru Domnul și nu mărturisesc pe Domnul Dumnezeu nostru, dintru care și întru care este și are puterea voinții și a lucrării, care săvârșește mântuirea noastră".

Prietenii lui Epifanie și ceilalți care veniseră cu patricii aceia, ziceau între ei: "De-l vom asculta pe acesta, apoi astăzi nu vom mânca, nici vom bea, ci să ne sculăm și să prînzim; apoi mergînd să spunem împăratului și patriarhului cele ce le-am auzit; pentru că acest ticălos, precum vedem, s-a dat pe sine satanei". Deci, sculîndu-se, s-au dus să prînzească și era înainte prăznuirea Înălțării Cinstitei Cruci și privegherea de toată noaptea sosea; drept aceea, prînzind aceia, s-au dus în cetate cu mînie.

A doua zi de dimineață, a venit Teodosie patriciul la Cuviosul Maxim și toate cărțile care le avea sfîntul le-a luat, zicînd cuvintele împărătești: "N-ai voit cinste, mergi dar la izgonire de care ești vrednic". Și l-a dat pe el ostașilor, care l-au dus mai întîi în Selimbria, unde a zăbovit două zile. În acea vreme, un ostaș din Selimbria s-a dus în gloate și ridicînd pe popor asupra bătrînului zicea: "A venit la noi un monah care hulește pe Preacurata Născătoarea de Dumnezeu".

Voievodul chemînd pe clericii cei mai întîi ai cetății Selimbria, pe prezbiteri, pe diaconi și pe monahii cei mai cinstiți, i-a trimis la fericitul Maxim, ca să afle de la dînsul dacă sînt adevărate cele grăite despre el, că hulește pe Maica lui Dumnezeu. Deci venind ei, s-a sculat cuviosul și li s-a închinat pînă la pămînt, cinstind fețele lor. La fel și ei s-au închinat sfîntului și au șezut toți. Atunci un bătrîn din cei ce veniseră, foarte cinstit, cu multă blîndețe și cu cinste a grăit către sfîntul: "Părinte, de vreme ce unii ne-au spus despre sfinția ta, cum că nu mărturisești pe Doamna noastră, Preacurata Fecioară, Născătoare de Dumnezeu, a fi de Dumnezeu Născătoare, deci, jură-te pe Preasfînta și cea deoființă Treime, ca să ne spui adevărul, și vei scoate îndoiala din sufletele noastre, ca să nu ne vătămăm cu nedreptate, îndoindu-ne despre tine".

Cuviosul Maxim întinzîndu-se pe pămînt în chipul Crucii, și iarăși sculîndu-se, mîinile spre cer ridicîndu-și, a strigat cu glas mare și cu lacrimi: "Cela ce nu mărturisește pe Doamna noastră, cea întru tot cîntată, și pe cea mai sfîntă și fără de prihană, și decît toate mai cinstită, cum că cu adevărat este adevărată Maică a lui Dumnezeu, cel ce a făcut cerul și pămîntul, marea și toate cele ce sînt într-însele, să fie anatema de la Tatăl și de la Fiul și de la Duhul Sfînt, de la Treimea cea

deoființă și mai presus de fire și de la toate puterile cerești; cum și de la ceata sfinților apostoli și a proorocilor și de la mulțimea cea fără de sfârșit a mucenicilor, și de la tot duhul cel drept, care întru credință s-a sfârșit acum și pururea și în vecii vecilor".

Acestea auzindu-le, toți au lăcrimat și l-au binecuvîntat, zicînd: "Dumnezeu să te întărească, părinte, și să te învrednicească a-ți săvîrși alergarea ta, fără împiedicare". Apoi s-au adunat acolo mulțime de ostași ca să audă cuvintele cele folositoare, ce vorbeau părinții între ei; dar unul din casnicii voievodului, văzînd oastea aceea ce adunase el, se folosi de cuvintele sfîntului, și cîrtea pentru izgonirea lui; deci a poruncit ca îndată să-l apuce de acolo și să-l ducă ca la două stadii, pînă ce se vor pregăti aceia care aveau să-l ducă în Perveris, la surghiun; iar clericii aceia l-au pus pe sfîntul cu mîinile lor pe dobitoc și, cuprinzîndu-l cu plîngere, i-au dat pace; apoi s-au întors în cetatea lor, iar sfîntul a fost dus în Perveris și în temniță acolo l-au închis.

Trecînd multă vreme, iarăși împăratul a trimis ca să-l aducă în Constantinopol pe Cuviosul Maxim de la surghiun, cum și pe amîndoi ucenicii lui. Și, sosind ei cu corabia în cetate, apunînd soarele, au venit doi dregători cu zece ostași și, scoțîndu-i din

corabie goi și desculți, i-au despărțit și deosebi pe fiecare îi străjuia. Iar după cîteva zile au fost duși în palat și lăsînd pe amîndoi ucenicii afară cu străjerii, l-au dus pe bătrîn singur înăuntru, unde suita ședea afară, împăratul cum și multă adunare de oameni cinstiți; după aceea l-au pus în mijlocul boierilor ce ședeau. Atunci i-a zis lui cu mînie, cel mai mare boier: "Creștin ești?" Răspuns-a bătrînul: "Cu darul lui Hristos Dumnezeu sînt creștin". Iar boierul, umplîndu-se de multă mînie, i-a zis: "Nu grăiești drept". Răspuns-a sfîntul: "Tu zici că nu sînt creștin; iar Dumnezeu știe că eu sînt și rămîn creștin neschimbat". Boierul a zis: "Dacă ești creștin, apoi de ce urăști pe împăratul?". Grăit-a sfîntul: "De unde o știi aceasta? Căci ura este o patimă tăinuită a sufletului, ca și dragostea". Boierul a zis: "Din cele făcute de tine, la toți s-a făcut arătat, că și pe împăratul și cetatea lui le urăști, pentru că tu singur ai vîndut saracinilor Egiptul, Alexandria, Pentapoli, Tripoli și Africa".

Sfîntul a zis: "Care sînt dovezile cele încredințate?" Și aduseră pe unul Ioan, care a fost odinioară slujitor al lui Petru, cînd acesta era voievod în Numidia din Africa, și a zis acel Ioan: "Mai înainte cu 22 de ani, moșul stăpînului nostru împăratul, a poruncit fericitului Petru ca să aducă oastea în Egipt împotriva săracinilor, iar Petru întru toate crezîndu-ți ție, ca robul lui Dumnezeu, a scris

către tine, cerînd sfat folositor; iar tu ai scris către dînsul cum că nu este plăcut lui Dumnezeu a ajuta împărăției lui Heraclie și moștenitorului lui".

Sfîntul a zis către dînsul: "De grăiești adevărul și ai scrisoarea lui Petru către mine și pe a mea către Petru, arată-le, ca să se citească și să-mi iau pedeapsa cea vrednică după lege". Grăit-a Ioan: "Eu nu am scrisorile voastre, nici nu știu de ați scris unul către altul, ci în oaste toate acelea se grăiau în acea vreme". Sfîntul a zis: "Dacă toate cetele de ostași spun aceasta, apoi cum numai tu singur clevețești asupra mea? Au doară m-ai văzut pe mine undeva sau eu pe tine?". Răspuns-a Ioan: "Niciodată nu te-am văzut". Și întorcîndu-se sfîntul către suită, a zis: "Oare cu dreptate este a aduce niște clevetitori ca aceștia întru mărturisire? Judecați drept, pentru că cu ce judecată veți judeca, cu aceea vă va judeca Domnul pe voi și cu ce măsură veți măsura, va măsura vouă Dumnezeu, judecătorul cel drept al tuturor".

Apoi s-a adus Serghie Maguda și a zis: "Acesta este al nouălea an de cînd mi-a grăit mie fericitul Toma, cel ce venise din Roma. Mă trimitea papa Teodor la Grigorie, patriciul părților Apusului, care se rupsese de la împărăția grecească - ca să-i zic să nu se înfricoșeze de puterile grecești; căci Maxim, sluga lui Dumnezeu, a văzut în vis că în ceruri

spre răsărit și apus erau mulțime de îngeri, dintre care cei ce erau spre răsărit strigau: "Constantine auguste, tu vei birui". Iar cei ce erau spre apus strigau: "Grigorie auguste, tu vei birui. Și mai luminos era glasul apusenilor, decît al răsăritenilor". Spunînd acestea Maguda boierul, a strigat către sfîntul: "Iată Dumnezeu te-a trimis în cetatea aceasta ca să fii ars".

Sfîntul a răspuns: "Mulțumesc lui Dumnezeu, Cel ce curăță păcatele mele cele de voie prin pedeapsa cea fără de voie; dar amar lumii de sminteli, pentru că este nevoie să fie sminteli, însă amar omului aceuia prin care vine sminteala. Nu se cade a grăi niște cuvinte mincinoase ca acestea înaintea credincioșilor, nici se cuvine să fie fără de pedeapsă cei care grăiesc și fac cele plăcute oamenilor, care astăzi sînt și mîine nu mai sînt".

Acestea se cădeau a le grăi într-acea vreme cînd Grigorie era viu, și cu dreptate era ca să aducă aici pe patriciul Petru, pe Avva Toma și pe fericitul papa Teodor; atunci înaintea tuturor aș fi zis patriciului Petru: "Spune-mi, stăpîne patriciule, oare mi-ai scris cîndva mie ceea ce mărturisește sachelarie al tău sau eu ți-am scris ție?" De asemenea și fericitului papa i-aș fi zis: "Spune, stăpîne, ți-am spus eu cîndva vreun vis? Și chiar de m-ar fi vădit papa pentru vis, apoi tot vina lui ar

fi fost, iar nu a mea; căci vedenia visului este un lucru fără de voie și legea judecă numai acele lucruri care ies din voia cea stăpînitoare de sine".

Se mai aduceau și alte clevetiri și pricini nedrepte asupra celui nevinovat și sfînt bătrîn, dar mai ales despre hulirea împăratului, zicîndu-se că el și ucenicul ar fi hulit pe împărat în Roma; însă sfîntul toate clevetirile acelea în nerăutatea sa le biruia cu cuvinte smerite, înțelepte și de Dumnezeu insuflate, arătîndu-și nevinovăția sa. Și au adus separat pe ucenicul Anastasie și l-au silit să spună ceva de rău asupra învățătorului său; dar după ce acela n-a voit să grăiască nedreptate asupra dreptului, l-au bătut tare cu palmele, apoi au trimis pe fiecare în temniță la locul său.

După aceasta, a doua zi seara, Troil patriciul și Serghie Eratas, stolnicul împărătesc, au venit la cuvios; apoi șezînd și poruncind și sfîntului să șadă, i-au zis: "Spune-ne nouă, ce vorbă ai avut cu Piros în Africa și în Roma și cu ce fel de dovezi l-ai înduplecat să-și blesteme dogma sa și s-o primească pe a ta?". Sfîntul răspunse: "De-ar fi citit cărțile mele lîngă mine, în care am scris vorbele și întrebările pe care le-am avut acolo cu Piros, vi le-aș arăta pe toate cu de-amănuntul, dar de vreme ce cărțile au fost luate de la mine, de

aceea vă voi spune numai aceea ce-mi voi putea aduce aminte".

Deci, sfântul grăia ceea ce putea să-și aducă aminte, și le-a spus acestea: "Eu n-am nici o dogmă a mea, ci cele de obște ale Bisericii sobornicești, pentru că n-am adăugat nici un cuvânt nou, care să se numească dogma mea". Apoi l-au mai întrebat: "Nu te împărtășești cu scaunul Constantinopolului?" Grăit-a sfântul: "Nu mă voi împărtăși".

Aceștia au zis: "Pentru ce?". Sfântul răspunse: "Deoarece a lepăda cele patru sfinte sinoade prin cele nouă capitole ce le-au alcătuit în Alexandria și din alcătuirea scrisă de Serghie patriarhul, în această carte, cum și prin "Tipos"-ul, care nu de mult s-a adus de față, iar pe cele ce le-au dogmatizat, pe acelea le-au lepădat prin Tipos și s-au blestemat singuri pe sine de atâtea ori. Deci cei ce singuri de la sine sînt blestemați și lepădați de sinodul ce a avut loc în Roma și de preoție sînt înstrăinați, aceia ce fel de taină săvîrșesc? Apoi ce duh vine asupra acelor care se hirotonisesc de unii ca aceia?" Zis-au lui: "Apoi, ce, tu singur te vei mîntui, iar ceilalți toți vor pieri?"

Grăit-a lor sfântul: "Cînd toate popoarele se închinau în Babilon chipului de aur, cei trei sfinți

tineri n-au osîndit pe nimeni la pierzare; pentru că nu căutau la faptele altora, ci numai pe ei singuri se păzeau, ca să nu cadă din buna credință cea adevărată. Asemenea și Daniil, cel aruncat în groapa cu lei, n-a osîndit pe aceia care nu se rugau lui Dumnezeu, după porunca lui Darie; ci cugeta și se îngrijea despre sine și voia mai bine să moară, decît să greșească lui Dumnezeu și să se mustre de conștiința sa pentru călcarea legii lui Dumnezeu. Deci, să nu-mi dea și mie Dumnezeu, să judec pe cineva, nici să zic: numai eu mă voi mîntui. Însă pe cît pot, voiesc mai bine a muri, decît să-mi tulbur conștiința mea, greșind cu ceva înaintea drepte credințe".

Zis-au lui cei ce veniseră: "Ce vei face cînd romanii se vor uni cu bizantinii? Căci aseară au venit de la Roma doi clerici și dimineață, în ziua duminicii, se vor împărtăși cu patriarhul din preacuratele Taine." Cuviosul răspunse: "Chiar dacă toată lumea ar începe să se împărtășească cu patriarhul, eu nu pot să mă împărtășesc cu dînsul, pentru că știu că Duhul Sfînt, prin Apostolul Pavel, a dat anatemei chiar pe îngeri, dacă ar fi propovăduit într-alt chip, aducînd ceva nou în credință". Aceia i-au zis: "Cu adevărat, este de trebuință ca două voințe și hotărîri să mărturisim în Hristos?" Sfîntul răspunse: "Este cu adevărat de trebuință să cinstim dreapta credință, pentru că nici o ființă nu

este fără acea firească lucrare. Căci Sfinții Părinți arătat grăiesc, că nu este, nici nu se cunoaște fire fără lucrarea ei din sine; drept aceea, dacă nu este și nici nu se cunoaște firea fără lucrare, atunci cum se poate ști că Hristos este adevărat Dumnezeu și om cu firea?".

Atunci au zis: "Știm că așa este adevărat, însă să nu mîhnești pe împăratul, care pentru împăcare a alcătuit "Tipos"-ul acela, nu ca să ia ceva din acele ce se cunosc în Hristos, ci ca să aducă pace Bisericii, poruncind ca să nu se mai vorbească de acele lucruri care fac dezbinare".

Omul lui Dumnezeu, aruncîndu-se la pămînt, a răspuns cu lacrimi: "Să nu se mîhnească bunul și iubitorul de Dumnezeu împărat asupra prostimii mele; căci nu pot să mîinii pe Dumnezeu, tăcînd asupra aceluia care ne-a poruncit să le grăim și să le mărturisim; pentru că dacă după dumnezeiescul apostol, El este care a pus întîi în Biserică pe apostoli, al doilea pe prooroci, al treilea pe dascăli, apoi printr-înșii El singur a grăit; iar din toată Scriptura, din Așezămîntul cel vechi și cel nou, de la sfinții învățători și de la sinoade învățăm a ști cum că are puterea a voi și a lucra acestea: prin dumnezeirea și prin omenirea sa, adică Iisus Hristos, Domnul și Dumnezeul nostru, Cel ce S-a întrupat. Pentru că nimic nu-i este cu neajungere

dintr-acelea, prin care ca un Dumnezeu, sau dintr-acelea prin care, ca un om se cunoaște, afară de păcat. Și dacă este desăvârșit după amîndouă și de nimic nu are lipsă; apoi, cu adevărat, toată taina cea pentru El o înjosește acela care nu-L mărturisește, că este o singură ființă cu osebirile, care i se cuvin ei, după amîndouă firile".

Acestea și multe altele zicînd sfîntul, i-au lăudat înțelepciunea lui cei ce veniseră, și nu aveau ce să-i răspundă. Deci a zis Serghie: "Pentru aceasta toți se întristează, o! părinte, căci spre tine mulți căutînd, se despart de împărtășirea cu Biserica Bizanțului".

Sfîntul a zis: "Și cine este unul ca acela care ar dovedi despre mine că aș fi poruncit cuiva să nu se împărtășească cu Biserica Bizanțului?" Serghie a răspuns: "Însăși aceea este, că tu nu te împărtășești și așa pe foarte mulți îi întorci de la împărtășire". Zis-a omul lui Dumnezeu: "Nimic mai greu și mai de mîhnire nu este, decît cînd pe cineva îl mustră conștiința și nimic nu este mai liber, decît cînd nu defaimă pe cineva". Iar Troil știind că în tot Apusul chipul cel împărătesc este anatematizat, a grăit către dînsul: "Bine este că înțelegerea împăratului nostru este necinstită?".

Sfîntul a răspuns: "Să-i ierte Dumnezeu pe aceia care au sfătuit pe st p nului împărat să alcătuiască acel "Tipos"  i pe cei ce s-au învoit la "Tipos". Zis-a Troil: "Cine a sfătuit  i cine s-au învoit?" Răspuns-a cuviosul: "Cei ce sînt în Biserica înainte- ez tori, aceia au îndemnat  i boierii s-au învoit;  i astfel, r ut tile v t m torilor asupra celui nevinovat  i străin de toate eresurile sînt aflate. Însă să sf tui i pe împărat la aceasta, ca să urmeze mo ului său, fericitul întru pomenire,  mp ratul Heraclie; pentru că el, c nd a  tiut că mulți părinți nu primesc acea alcătuire  i eresul care se afla într- nso îl vădesc  i-l leapădă, s-a cur  it de prihana aceea, trimi  nd pretutindeni scrisorile sale, care adevereau că alcătuirea nu este a lui, ci a lui Serghie, care a fost patriarh; astfel să facă  i împăratul acesta  i va fi slobod de toată prihana". Iar ei tăceau, cl tin nd capetele, apoi au zis: "Nu sînt toate lesnicioase, nici nu pot să fie astfel precum zici, părinte".  i după vorba cea multă, d ndu- i pace, s-au dus.

După aceea, trec nd o s pt m n , în cealaltă s mb t , au dus pe sf nt în palatul împărătesc, cu cei doi Anastasie, ucenicii săi. Mai  nt i a fost dus Anastasie, ucenicul lui dint i, iar celălalt Anastasie, care a fost apocrisiarh al Bisericii Romei, a rămas afară. Intr nd Anastasie înăuntru, unde  edeau cu suita doi patriarhi - Toma al Constantinopolului, adică cel care într-acea vreme era patriarh,  i un

altul -, îndată au intrat și clevetitorii, care alcătuiseră multe minciuni asupra Cuviosului Maxim și cereau ca Anastasie să mărturisească că adevărate sînt cuvintele lor.

Iar el cu multă îndrăzneală a vădit minciuna lor, grăind fără temere înaintea patriarhilor și a suitei. Cînd l-au întrebat: "Ai anatematizat "Tipos"-ul cel împărătesc?". El a răspuns: "Nu numai l-am anatematizat, ci și o cărticică am scris asupra lui". I-au zis boierii: "Nu mărturisești că rău ai făcut?". El a răspuns: "Să nu-mi ajute Dumnezeu a zice că rău am făcut, ceea ce după rînduiala bisericească am făcut bine". Și de alte multe lucruri fiind întrebat, el răspunzînd precum îi ajută Dumnezeu, l-au scos afară și l-au adus pe Maxim, cuviosul bătrîn, înăuntru, căruia Troil patriciul i-a zis: "Vezi, părinte, să grăiești adevărul, că Dumnezeu te va milui; căci cînd vom veni la întrebarea cea legiuită, de se va afla adevărată o pricină din cele aduse asupra ta, după lege vei fi chinuit".

Răspuns-a bătrînul: "Am grăit acum și iarăși grăiesc că atunci ar fi cu putință ca una dintr-acele pricini să fie dreaptă, cînd lui satan i s-ar putea zice că este înger luminat. Dar de vreme ce satana nu este astfel și nu poate să fie, fiind depărtat, pentru aceea și pricinile acelea nu pot să fie drepte, cînd sînt mincinoase. Însă ceea ce voiți

să faceți, faceți; eu pe Dumnezeu cu dreaptă credință cinstindu-L, nu mă tem de strîmbătate". Troil i-a zis: "Au doară n-ai anatematizat "Tipos"-ul?". Bătrînul a răspuns: "Nu o dată ți-am spus că l-am anatematizat". Troil a zis: "De ai anatematizat "Tipos"-ul, apoi și pe împăratul l-ai anatematizat".

Cuviosul a răspuns: "Eu pe împărat nu l-am anatematizat, ci hîrtia cea străină de credința cea dreaptă". Troil a zis: "Unde l-ai anatematizat?". Răspuns-a Sfîntul Maxim: "La sinodul cel local ce a fost în Roma, în Biserica Mîntuitorului și a Preasfîntei Născătoarei de Dumnezeu". Atunci i-a zis eparhul: "Te vei împărtăși cu Biserica aceasta sau nu?". Sfîntul a răspuns, zicînd: "Nu mă voi împărtăși". Eparhul a zis: "De ce?". Sfîntul a răspuns: "Pentru că a lepădat sinoadele cele credincioase". Eparhul a întrebat: "Dacă Biserica noastră a lepădat sinoadele, apoi cum acelea se află în sinaxarul lunilor?". Sfîntul a zis: "Ce folos de lume și de pomenirile acelora, dacă dogmele lor sînt lepădate?". Eparhul a zis: "Vei putea să dovedești că Biserica de acum a lepădat dogmele sfîntelor sinoade de mai înainte?" Bătrînul a răspuns: "De-mi veți da voie și îmi veți porunci, apoi cu înlesnire voi dovedi".

Tăcînd toți, a zis către dînsul boierul: "De ce iubești pe romani, și pe greci îi urăști?". Sfîntul a

răspuns: "Poruncă de la Dumnezeu avem să nu urîm pe nimeni; iubesc pe romani ca pe cei de o credință cu mine și iubesc pe greci căci sînt de aceeași limbă ca și mine". Boierul a zis: "Cîți ani spui că ai tu?". El a răspuns: "Am 75 de ani". Acela i-a zis: "De cîți ani este cu tine ucenicul tău?". Sfîntul a răspuns: "De 37 de ani". Atunci un cleric a strigat: "Răsplătească-ți Dumnezeu de trei ori ce ai făcut fericitului Piros". Iar sfîntul n-a răspuns nimic acelui cleric. Și multe întrebări și cercetări făcîndu-se, nici unul din patriarhii care ședeau acolo n-a grăit nimic. Și cînd se întindea cuvîntul pentru sinodul ce a fost în Roma, un oarecare Demostene a strigat: "Nu era drept sinodul acela, fiindcă l-a adunat Martin, episcopul cel lepădat". Maxim, omul lui Dumnezeu, a răspuns: "Nu este lepădat Martin, ci prigonirea pătimită".

După aceasta, trimițînd pe sfînt afară, se sfătuiau ce să facă cu dînsul; deci, s-au sfătuit cei fără de omenie chinuitori, ca și cum fiind cu iubire de oameni, să-l dăruiască cu viață, dar chinuri să-i dea mai grele decît moartea; de aceea l-au dat în mîinile eparhului cetății. Acela luînd pe Cuviosul Maxim cu ucenicii lui și în curte ducîndu-l mai întîi pe sfîntul bătrîn, dezbrăcîndu-l și întinzîndu-l la pămînt, cu vine tari a poruncit să-l bată, necruțîndu-i bătrînețile, nelegiuitul chinuitor, nici rușinîndu-se de cinstea lui, nici umilindu-se,

văzînd trupul lui cel chinuit de nevoințele pustnicești. Și cu atîta asprime l-a bătut, încît s-a roșit păgînul cu sîngele lui, iar trupul lui s-a sfărîmat, încît nici un loc nu i-a rămas neatins de răni.

Apoi, fiara cea sălbatică, întorcîndu-se la ucenicii cuviosului cu mînie, de asemenea i-a jertfit pe amîndoi. Și bătută fiind ei, crainicii strigau: "Cei ce nu se supun poruncii împărătești și întru nesupunere petrec, vrednici sînt să pătimească unele ca acestea". Și astfel abia suflînd, i-au aruncat în temniță.

A doua zi, pe sfîntul și cuviosul bărbat, cu cel mai întîi ucenic Anastasie din temniță, iarăși în curte l-au adus abia viu, cu totul plin de răni, încît se înduioșa oricine văzînd un bătrîn cinstit, un sfînt pustnic, un învățător și mărturisitor de Dumnezeu cu totul însîngerat și de cumplite bătăi rănit, de la picioare pînă la cap, neavînd asemănare. Însă nu s-au umilit de dînsul acei împietriți la inimă, ci mai cumplită chinuire i-au făcut, pentru că scoțîndu-i limba cea de Dumnezeu grăitoare, care izvora rîuri de înțelepte învățături și îneca credințele cele eretice, au tăiat-o fără milostivire, vrînd astfel ca să pună tăcere gurii celei de Dumnezeu grăitoare.

Aceeași au făcut-o și ucenicului său, Anastasie cel dintîi, și iarăși în temniță i-au închis pe ei. Și Cel ce a făcut oarecînd limba pruncilor spre lauda numelui lui Hristos Domnul și mutului i-a dat bună grăire, Acela și acestor robi ai Săi, credincioși adevărați, adică Cuviosului Maxim Mărturisitorul și Mucenicul, la fel și ucenicului său, Cuviosului Anastasie, le-a dat mai presus de nădejde a grăi și fără limbă, mai bine și mai limpede decît înainte de tăierea limbilor. Înștiințîndu-se despre aceasta ticăloșii eretici, o! cîți s-au rușinat și, spre mai mare zavistie pornindu-se, mîna lui cea dreaptă cu cuțitul i-au tăiat-o și la pămînt i-au aruncat-o; la fel au făcut și Sfîntului Anastasie, ucenicului său, i-au tăiat mîna. Iar pe ucenicul celălalt, Anastasie, apocrisiariul Bisericii Romei, l-au cruțat, fiindcă a fost cîndva scriitor la împărați.

După aceasta, pe Cuviosul Maxim cu ucenicul scoțîndu-i din curte, îi tîrau prin tot tîrgul cu batjocură, arătînd la tot poporul mîinile și limbile lor cele tăiate și cu glasuri fără rînduială făcînd strigare și rîs. Iar după acea chinuire fără omenie și batjocură necinstită, i-au trimis separat la izgonire mai depărtată, pe fiecare din acești trei, fără purtare de grijă pentru dînșii, fără hrană și fără haine, goi și desculți.

Deci, multe nevoi și necazuri a răbdat pe cale Cuviosul Maxim, încît de durerile cele mari, cu nici un chip nu putea să fie dus nici pe dobitoc, nici în căruță; și împletind ostașii un coș în chip de pat și, punînd într-însul pe bătrînul cel bolnav, astfel abia a putut fi dus cu multă osteneală în surghiun.

Deci, trecîndu-l într-o țară oarecare a sciților din Europa, care se numea Alania, în cetatea Shimara, l-au închis în temniță. Iar Cuviosul Anastasie, ucenicul lui, care a răbdat cu dînsul tăierea limbii și a mîinii, acela pe cale a murit, de multe osteneli și dureri; iar sfîntul lui suflet a trecut la Dumnezeu, în viața cea fără de moarte. Apoi Cuviosul Maxim, după izgonirea aceea petrecînd încă trei luni lîngă cei vii, cu rea pătîmire a fost încuiat în temniță și nu avea de la nimeni ajutor la bătrînețile sale, nici miluire iubitoare de oameni de la cineva; ci cînd a voit Domnul să-i facă sfîrșitul durerilor și necazurilor și la acea veșnică veselie, în cerești împărății să-l scoată din temniță, l-a mîngîiat mai întîi pe pămînt, prin oarecare dumnezeiască arătare, spunîndu-i ziua și ceasul cel mai de pe urmă al sfîrșitului lui.

Fericitul răbdător de chinuri, de multă bucurie umplîndu-se, deși totdeauna era gata spre ieșire, însă atunci mai mult se pregătea. Și venindu-i vremea și ceasul cel dorit, cu veselie și-a dat sufletul său în mîinile lui Hristos Dumnezeu, pe

Care din tinerețe L-a iubit și pentru Care atîta a pătimit. Astfel mărturisitorul lui Hristos și mucenicul a trecut din cele de aici și a intrat întru bucuria Domnului său și a fost îngropat în acea cetate.

După îngroparea sfîntului, s-au văzut la mormîntul lui trei făclii, care cu minune luminau ca văpaia negrăitei străluciri și locul acela îl luminau. Căci acela ce în viața sa era lumină lumii, acela și după moarte nu înceta a lumina. Încă și acum luminează prin chipul vieții sale celei îmbunătățite și mult chinuite și al răbdării celei mari după Dumnezeu. Și erau acolo trei făclii ca un încredințat semn, care atunci se vedea, cum că un plăcut ca acesta al Preasfintei Treimi este sălășluit întru luminile cele neînserate, întru împărăția lui Dumnezeu, unde cu dreptii strălucește ca soarele, îndulcindu-se la lumina Sfintei Treimi.

După sfîrșitul Cuviosului Maxim, a rămas între cei vii, întru osebită surghiunie, celălalt ucenic Anastasie. Acela a scris cu de-amănuntul viața, nevoințele și pătimirile părintelui și învățătorului său, foarte pe larg, din care s-a adunat pe scurt, cît este destul spre folosul nostru și spre preamărirea lui Dumnezeu, Celui slăvit între sfinți, a Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, Căruia și de la noi păcătoșii să-I fie cinste, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.